

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LUTEGO 1930 R.

Z PRZEMYSŁU FARMACEUTYCZNEGO

Ogólna ciężka sytuacja kraju w r. 1929 nie sprzyjała rozwojowi wytwórczości w Polsce, a więc również rozwojowi przemysłu chemicznego. Mimo to, produkcja farmaceutyczna może się wylegitymować poważniejszymi postępami. Przedewszystkiem podkreślić należy coraz silniej rosnącą tendencję przesuwania punktu ciężkości polskiego przemysłu farmaceutycznego na dział syntetyczny. Jako przykład, wskazać można wypuszczenie na rynek dwuetyloamidu kwasu pirydynobetakarbonowego; w dalszym ciągu rozwija się produkcja preparatów salicylowych, utrzymują się też na wysokim poziomie preparaty srebrne, arsenobenzenowe i inne. W r. 1929 przemysł chemiczno-farmaceutyczny rozwinął, wzorem zagranicy, fabrykację ergosteryny naświetlanej, fabrykowanej z krajowych drożdży, a znajdującej szerokie zastosowanie w leczeniu przy pomocy witamin.

Tak zwane „organopreparaty“, t. j. przetwory z narządów zwierzęcych, są coraz chętniej wytwarzane przez polski przemysł farmaceutyczny, przyczem na plan pierwszy wysuwają się przetwory przysadki mózgowej i tarczycy.

Zabiegi Związku Przemysłu Chemicznego, zmierzające do ułatwienia pracy przemysłowi farmaceutycznemu, dania możliwości rozwoju produkcji oraz skutecznej konkurencji z zagranicą — dążą w chwili obecnej do obniżenia cen spirytusu, przeznaczonego do fabrykacji specyfików farmaceutycznych oraz organo-preparatów. Należy stwierdzić, że przemysł zagraniczny, zalewający Polskę masami najrozmaitszych preparatów farmaceutycznych, korzysta przy ich wyrobie z taniego spirytusu eksportowego. Jeżeli polska wytwórczość chemiczno-farmaceutyczna ma skutecznie walczyć ze wzrastającym, najzupełniej zbędnym importem, to musi znaleźć całkowite zrozumienie u naszych władz fiskalnych. Obniżenie cen spirytusu dla przemysłu farmaceutycznego do poziomu, umożliwiającego konkurencję z towarami pochodzenia zagranicznego, musi się stać tem więcej nakazem chwili, że przemysł polski wykazuje daleko idącą inicjatywę w walce konkurencyjnej. Niezależnie od opracowywania i wypuszczania na rynek coraz to nowych preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych, preparatów or-

ganoterapeutycznych i t. p. — przemysł prowadzi ożywioną kampanję prasową i reklamową. Jesteśmy w posiadaniu kompletu pocztówek, wydanych przez jedną z polskich firm chemiczno-farmaceutycznych, a kierowanych pod adresem wszystkich lekarzy w Polsce. Zarówno pomysłowość, jak technika wykonania tych pocztówek — są bardzo oryginalne i nie ustępują najlepszym wzorom reklam zagranicznych.

Przemysł farmaceutyczny z natury swojej przeznaczony również do wytwarzania drobnych chemikalji, nie zaniedbuje działalności na tem polu. Rozpoczęto więc fabrykację trzeciorzędowego alkoholu trójchlorobutylowego, tiosiarczanu złota, amidopirynobutylochloratu, jodokakodylanu wapnia, inozytofosforanów, czterojodofenyloftaleiny i t. d.

Podkreślić jednak wypada, że pomyslny rozwój naszego przemysłu chemiczno-farmaceutycznego zależy jest w wysokim bardzo stopniu od ustosunkowania czynników rządowych. Nie powracając już do sprawy spirytusu, zauważyć trzeba, jak doniosły wpływ na działalność tej gałęzi przemysłu mają np. Kasy Chorych. Sformułować należy dezhydrat konieczności zaopatrywania się Kas Chorych w środki lecznicze i opatrunkowe wyłącznie tylko w fabrykach krajowych. Wiadomo nam jest bowiem, że niektóre Kasy, zwłaszcza małopolskie, wyraźnie ciąży ku zagranicy, pielęgnując tradycje dawnych stosunków z Wiedniem. Władze nadzorcze Kas Chorych powinny się przeciwstawić podobnym tendencjom z całą stanowczością i kategorycznie żądać, aby podległe instytucje korzystały z usług przemysłu krajowego. Nie mniej doniosłą jest sprawa pokutujących gdzieś tam pomysłów organizowania własnych fabryk Kas Chorych. Fabryki te miałyby produkować szereg preparatów leczniczych, specyfików farmaceutycznych i t. p. Należy sądzić, że wspomniane koncepcje, pozbawione realnych podstaw, a wymierzone zupełnie przeciwko polskiemu przemysłowi farmaceutycznemu, nie będą w bliższej lub dalszej przyszłości realizowane. Jeżeli je notujemy na tem miejscu, to tylko dlatego, aby scharakteryzować ciężkie położenie przemysłu chemiczno-farmaceutycznego: nietylko musi walczyć ze wzrastającą konkurencją zagraniczną, przedsiębrać wielkie wysiłki,

aby uzyskać obniżenie cen zasadniczych surowców, — lecz również walczyć z pomysłami, godzącymi w jego byt.

Sygnalizowanie grożących zewsząd niebezpieczeństw jest tem konieczniejsze, że dopiero

ich całość daje pojęcie o ciężkich warunkach pracy omawianej gałęzi przemysłu chemicznego. Na tem tle wyraźniej rysują się wysiłki i postępy, uskuteczniane przez polski przemysł chemiczno-farmaceutyczny.

Pakownia preparatów farmaceutycznych w firmie „Ludwik Spiess i Syn” Sp. Akc.

WŚRÓD KSIĄŻEK

* Nakładem tygodnika „Przemysł i Handel”, ukazało się opracowanie Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku p. t. „Port Gdański”. Wydawnictwo to, podane w pięknej szacie graficznej i ozdobione wieloma interesującymi rysunkami i wykresami, jest kopalnią nader ciekawych wiadomości, dotyczących portu gdańskiego. Książka zasługuje na gruntowne przestudowanie, które przyniesie pożytek nie tylko bezpośrednio zainteresowanym sprawami Gdańska, lecz również wszystkim działającym na polu gospodarczym. Ilustracyjnie podajemy kilka liczb, charakteryzujących rozwój portu gdańskiego:

RUCH TOWAROWY W PORCIE GDAŃSKIM:

	Przywóz		Wywóz	
1911 . . .	1.039.701 t.	100%	1.203.795 t.	100%
1913 . . .	1.233.630 „	119%	878.471 „	73%
1925 . . .	690.778 „	66%	2.031.969 „	169%
1928 . . .	1.832.409 „	176%	6.783.273 „	564%

Jedno z najpoważniejszych miejsc w imporcie przez port gdański zajmują artykuły chemiczne oraz surowce do wytwarzania nawozów sztucznych (fosforyty). Import fosforytów i saletry przez port gdański wynosił przeciętnie w latach 1911/13 — 125.566 t. rocznie, w r. 1928 osiąga rekordową cyfrę 389.485 tonn. Uruchomiony w r. 1929 basen towarów masowych przy ujściu Wisły zaopatrzony został w mosty przeładunkowe i żorawie dla fosforytów; najślabsze z tych żorawi mają nośność 10 tonn.

Importowy przed wojną port dla węgla — Gdańsk — po wojnie stał się portem eksportowym. W r. 1926 wywieziono przez Gdańsk prawie 3,5 miliona tonn węgla, w r. 1927 — przeszło 4 miliony tonn, a w r. 1928 — prawie 5,4 milionów tonn. Udział Gdańska w eksporcie polskiego węgla wzrósł z 6% w r. 1923 do 33% w r. 1928. Udział Gdańska w handlu zagranicznym Polski w r. 1923 wynosił 8%, w r. 1928 — 34%.

* Wydane zostało drukowane sprawozdanie roczne z działalności Uzdrowiska dla dzieci przy Tomaszowskiej Fabryce Sztucznego Jedwabiu. Broszura zawiera szereg nader interesujących informacji o organizacji i działalności Uzdrowiska. W pierwszym 1928/29 roku działalności Uzdrowiska, przebywało w niem ogółem 305 dzieci, przyczem największa ilość — bo 74 — w wieku lat 6-ciu. Średni przyrost wagi u dzieci wynosił 6,5%, w Uzdrowisku dokonywany był cały szereg zabiegów leczniczych, jak np. naswietlanie lampami kwarcowymi.

Sprawozdanie zasługuje na zupełnie specjalną uwagę, jako dowód samodzielnego podjęcia inicjatywy społecznej przez przemysł polski, niewątpliwie wykazującej znacznie efektywniejsze rezultaty, niż szeroko rozbudowany system obowiązkowych ubezpieczeń społecznych.

KRONIKA

Dn. 31 stycznia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym przyjęto w poczet członków Związku:

Zjednoczenie Sprzedaży Kwasu Siarkowego Sp. z ogr. odp., Katowice.

Zakłady Chemiczne w Winnicy, Sp. Akc., Winnica.

Wytwórnię Światłoczułego Papieru St. Juracki i St. Chełmicki, Poznań.

Zarząd zdecydował wzięcie udziału przez Związek w Wystawie Międzynarodowej w Liège; przemysł chemiczny zajmuje jedno ze stoisk o powierzchni 36 mtr.² w pawilonie polskim.

Kooptowano do Zarządu p. Inż. Ludwika Brzezowskiego, Dyrektora Państwowej Fabryki Związków Azotowych w Chorzowie.

Wreszcie postanowiono zwrócić uwagę na uchwałę ostatniego ogólnego zebrania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, wprowadzającego dwie kategorie członków Towarzystwa: zwyczajnych i wspierających. Zarząd Związku zwraca uwagę na konieczność popierania Polskiego Towarzystwa Chemicznego, drogą wpisywania się na członków wspierających.

Dnia 4 lutego r. b. odbyło się posiedzenie Rady Towaroznawczej przy Min. Skarbu na którym — w sprawach bezpośrednio interesujących przemysł chemiczny — powzięto następujące uchwały:

aldehyd benzoowy ciec w g. poz. 119 p. 4 taryfy celnej,

ziemie używane w przemyśle, nadchodzące w stanie zmielonym, a służące do celów odbarwiających, odbianiających i t. p. ciec w g. poz. 66 p. 1 lub poz. 66 p. 2c.,

miseczki porcelanowe używane do rozdrabniania farb ciec w g. poz. 216 p. 1 taryfy celnej.

Dn. 4 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja, poświęcona rozważeniu wynalazku Inż. Wł. Kopczewskiego w zakresie dętek do kół samochodowych. W konferencji wzięli udział przedstawiciele przemysłu

gumowego, którzy wyrazili gotowość pewnej współpracy z wynalazcą, przede wszystkim w kierunku ułatwienia przeprowadzenia właściwych prób i doświadczeń.

Dn. 6 lutego r. b. odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu narada w sprawie ekstraktów garbarskich. Celem narady było ustalenie ostatecznego poglądu na sprawy ulg celnych od ekstraktów oraz rewizja zaprojektowanych w nowej taryfie celnej stawek na ekstrakty garbarskie.

Dziennik „Polska Zbrojna“ zawiadamia nas, że przystępuje do wydania specjalnego numeru na dzień 19 marca r. b. — t. j. w dniu imienin Marsz. Piłsudskiego i w związku z tem przystępuje do zbierania ogłoszeń.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

* W Dz. Ust. Nr. 5 z dn. 3 lutego r. b. ukazało się pod poz. 44 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie zwrotu ceł przy wywozie cyjanków, żelazocyjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Rozporządzenie to jest poprostu przedłużeniem dotychczas obowiązujących w tej sprawie przepisów, nie wprowadza żadnych zmian w normie zwrotu cła, natomiast obowiązuje aż do odwołania, nie zaś — jak uprzednio — do pewnej oznaczonej daty. Rozporządzenie ma zastosowanie do towarów wywiezionych zagranicę w czasie od dn. 1 stycznia 1930 r.

* W Dz. Ust. Nr. 7 z dn. 11 lutego 1930 ukazało się pod poz. 56 Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 28 stycznia 1930 w sprawie cła wywozowego od makuchów.

Rozporządzenie to przewiduje zawieszenie ceł wywozowych od makuchów lnianych i rzepakowych do dn. 31 maja 1930. Zaznaczyć należy, że z mocy samego prawa makuchy są wolne do wywozu w okresie od 1 czerwca do 1 grudnia, praktycznie przeto — makuchy nie będą opłacały cła wywozowego od dn. 11 lutego do 1 grudnia r. b.

Musimy tu jednak z całą stanowczością podkreślić, że w sprawie tak doniosłej jak umożliwienie eksportu makuchów, których zbyt w kraju bliski jest obecnie zeru, opieszałość w ogłoszeniu powyższego Rozporządzenia jest conajmniej niezrozumiała. Uchwała Komitetu Ekonomicznego, decydująca bezcłowy wywóz makuchów, zapadła w drugiej połowie stycznia r. b. Ale praktyczne wprowadzenie jej w życie przez publikację właściwych przepisów nastąpiło dopiero w trzy tygodnie po uchwale. Tymczasem ceny makuchów na rynkach światowych spadły i eksport kalkuluje się znacznie gorzej, niżby to miało miejsce jeszcze parę tygodni temu.

Byłoby ze wszech miar pożądane na przyszłość, aby publikowanie zarządzeń, mających istotny wpływ na życie gospodarcze, odbywało się w śpieszniejszym tempie.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	560 zł.	Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO ₃	110 zł.
Alkohol metylowy techniczny	230 "	Kwas mrówkowy 85%	241 "
" " czysty 99%	330 "	" siarkowy 60° Bé	7,74 "
Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1,80 "	" solny bez arsenu	14 "
Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1,80 "	" octowy techn. 30%	110 "
" granulowany za 1 kg % N ₂	2,— "	Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P ₂ O ₅ 7,20—8,25 "	
Azotan amonu	103,60 "	" kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	20 "
Benzen handlowy 90%	90,50 "	Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty	105 "	" czysty w łuskach	68 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	20 "	Octan sodu	160 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "	" ołowiu	260 "
Chlorek wapna bielący	40 "	Oleina zwierzęca destylat	300 "
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22 "	" " saponifikat	290 "
Chloroform czysty	900 "	Oleum 20%	20,85 "
" "pro narcosi"	1,800 "	Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Fenol czysty	300 "	Smola preparowana	21 "
Fornalina 30%	250 "	Siarczan amonu	43 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "	Siarczek sodu 60/62%	70 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 "	Soda amonjakalna	25 "
" techniczna	175 "	" kaustyczna	60 "
Karbid	75—80 "	Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Karbolinum	45 "	Stearyna	300 "
Klej kostny	285 "	Superfosfat 16%	13,76—15,20 "
Klej skórny	40 "	Toluen czysty	120 "
Krezol	140 "	Żelaty..a techn.	450 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Aparatura laboratoryjna i przemysłowa:

CENTRALA DOSTAW APARATURY DLA LABORATORJÓW I PRZEMYSŁU, Warszawa, Żolibórz, ul. Łączności, tel. 509-76, 538-42.

Barwniki i półprodukty organiczne:

Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE”, Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19, Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99,

„WOLA KRZYSZTOPORSKA” Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.

„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO”, Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Błękity Millori i paryski:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapna bielący:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia (CaCl₂):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Sp. Akc. Przem. Tłuszcz. „SCHICHT”, Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:

Sp. Akc. „WOLBROM” Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.

Jedwab sztuczny:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Karbid:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94. Zakłady „ELEKTRO” Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat):

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Ług sodowy odpadkowy:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Novarsenobenzol:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:

Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN”

Warszawa, Daniłowiczowska 16 tel. Cen. trala-Spiess

Potaż żrący:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Siarka:

Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:

Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU”, Warszawa, Wilcza 9^a, tel. 75-39.

Smola pierwszorzędowa:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:

„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE”, Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:

Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ”, Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:

Sp. Akc. „STREM”, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazocyjanki sodowej i potasowej:

Sp. Akc. „AZOT”, Jaworzno, tel. 12.

Żelazokrzem 45% i 75%:

Zakłady „ELEKTRO”, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiąca.

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku,

Inż. EDWARD TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI.

Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10

